

autoroute

langs oorlogs- en verzetsmonumenten

20 monumenten | 176 km | startpunt Bilderberg Hotel De Keizerskroon

 apeldoorn

COLOFON

© 2020 Apeldoorn Marketing

Dit is een initiatief van
Apeldoorn Partners
Vosselmanstraat 299

Ontwerp & Vormgeving

Designheld
Krispijn de Haas

Fotografie

Beeldbank Apeldoorn Marketing
CODA Archief

Druk

Drukkerij Dijkgraaf

autoroute

In het kader van de bevrijding van Apeldoorn is er een prachtige autoroute uitgezet. Deze bijna 180 kilometer lange tour voert je langs 20 plekken waar herinneringen aan de oorlog te vinden zijn. Zoals bij Gorssel, bij de plek waar de Canadezen de IJssel overstaken en daarmee begonnen aan Operation Cannonshot, maar ook het Ereveld in Loenen, Radio Kootwijk en in het noorden het Verscholen Dorp bij Vierhouten.

De monumenten die je onderweg tegenkomt, worden kort omschreven en de meesten zijn direct langs de route te vinden.

Je kunt tijdens je tocht door het schitterende Gelderse landschap naast herinneren en beseffen ook genoeg genieten. Je rijdt door een mooi natuurgebied, waarin bossen, heide en zandverstuivingen een belangrijke rol vervullen, waar je ook volop kunt genieten van diverse koffie- en theemomentjes. Natuurlijk is deze tocht ook geschikt om met de motor te rijden.

monumentenroute

routebeschrijving

Afstand: 176 km

Startpunt: Je start de route bij Bilderberg Hotel De Keizerskroon.

Startpunt: Bilderberg Hotel De Keizerskroon, Koningstraat 7, 7315 HR Apeldoorn

Bij het restaurant is een parkeerplaats waar je desgewenst gemakkelijk even kunt stoppen.

Om de route te volgen heb je deze beschrijving nodig. De routeaanwijzingen in het blauw worden afgewisseld met achtergrondinformatie in kaders over plaatsen en plekken onderweg; de nummers bij de monumenten zijn terug te vinden op de routekaart.

In verband met het veilig volgen van de routebeschrijving raden we aan om de route met minimaal twee personen te rijden.

Gebruik je navigatieapparaat of smartphone met Google Maps (zonder route in te voeren) om onderweg de straatnamen en het wegverloop te zien.

Vermelde straatnamen zijn doorgaans onderweg goed zichtbaar; veel navigatieapparaten geven trouwens ook de naam van de weg aan waarop je rijdt.

Mocht je onverhoopt van de route zijn geraakt, rij dan met behulp van navigatie naar een punt verderop in de beschrijving (plaats, straat).

Natuurlijk kun je de route ook op een ander punt in de beschrijving beginnen!

Begin: Bilderberg Hotel De Keizerskroon,
Koningstraat 7, 7315 HR Apeldoorn

▶ *Verlaat het parkeerterrein tegenover het hotel en ga rechtsaf. Ga linksaf bij het kruispunt met de verkeerslichten. Na ongeveer 600 meter sla rechtsaf de Oude Zwolseweg in richting Wenum-Wiesel. Blijf bij drieslag linksaf Oude Zwolseweg volgen.*

M1 **Kogelinslagen Wenumse Watermolen**
Oude Zwolseweg 160, 7345 DG Wenum-
Wiesel

In Wenum staat de Wenumse Molen, een watermolen waar graan wordt gemalen. Tijdens de gevechten tussen Canadese en Duitse troepen rond Apeldoorn in april 1945 zijn kogelgaten ontstaan die nu nog te zien zijn.

▶ *Vervolg Oude Zwolseweg over Laan van Fasna en na 4 km sla aan het eind bij T-splitsing rechtsaf naar Apeldoornseweg, welke overgaat in Dorpstraat. Na 100 meter links vind je het Industrieplein met het oorlogsmonument.*

M2 **Oorlogsmonument Vaassen**
Industrieplein, Vaassen

Dit monument herdenkt de inwoners van Vaassen die zijn omgekomen in de Tweede Wereldoorlog. Op de Algemene Begraafplaats aan de Apeldoornseweg in Vaassen bevinden zich ook nog 12 oorlogsgraven van de bemanningsleden van de twee vliegtuigen die in de Tweede Wereldoorlog nabij Vaassen zijn neergestort.

▶ *Verlaat het Industrieplein en sla linksaf weer naar Dorpstraat. Bij kruispunt sla linksaf naar Marijkeweg die over gaat in Industrieweg.*

▶ *Aan het eind (bij rotonde) sla linksaf naar Elspeterweg. Na 500 meter net voor Vakantiepark De Bosrand rechtsaf naar Gortelseweg.*

▶ *Sla bij Gortels Hof rechtsaf naar Oranjeweg. Aan het eind sla linksaf naar Vierhousterweg. Je passeert hierbij aan de rechterkant de parkeerplaats waar in de zomer IJssalon Rozenboom lekker ijs verkoopt. Na een aantal kilometers*

Gortel

Gortel is een oude buurtschap van Emst in de gemeente Epe in de Nederlandse provincie Gelderland. Hoewel de buurtschap klein is heeft Gortel een eigen school en een kerk. De plaatselijke omstandigheden hebben ertoe geleid dat de omgeving een beschermde status heeft gekregen, het is een beschermd dorpsgezicht. De boerderijtjes zijn allemaal goed bewaard gebleven en de omgeving straalt veel rust uit. Gortel bestaat uit ca. 25 boerderijtjes, boshuizen en een schooltje. Het plaatsje telt ca. 70 inwoners.

gaat deze weg die door schitterende mooie heidevelden loopt over in Gortelseweg.

▶ *Na binnenkomst in Vierhouten ga je direct rechtsaf Tongerenseweg in. Deze in eerste instantie verharde weg gaat over in een hobbelige zandweg. Na ongeveer 1 kilometer vind je aan de rechterkant het monument ter nagedachtenis aan de Joden die zijn doodgeschoten na de ontdekking van de hutten in Het Verscholen Dorp. Om ook dit te bezoeken vervolgen we het zandpad dieper het bos in. Aan het eind sla je rechtsaf Pas Opweg in waarna je na een paar honderd meter aan je linkerhand een parkeerplaats vindt en aan de rechterkant het Verscholen Dorp.*

M3 Het Verscholen Dorp Vierhouten

Pas Opweg, Vierhouten

In de Tweede Wereldoorlog vanaf februari 1943 werd het dorp bewoond door 86 onderduikers totdat zij in 1944 door Duitsers werden gevonden. Het Verscholen Dorp wordt ook wel 'Pas-Opkamp' genoemd. Oorspronkelijk bestond het kamp uit negen hutten, die door een dicht dennenbos aan het oog werden onttrokken. De plaatsen kun je nog herkennen aan ondiepe kuilen in de grond. Nu kun je er drie nagebouwde hutten bezichtigen.

Vierhouten

De eretitel 'De culinaire parel van de Veluwe' dankt Vierhouten aan de gastvrije hotels, restaurants en natuurlijk de Wilddagen. De naam Vierhouten verwijst waarschijnlijk naar de vier bossen, de vier houten, die rondom het dorp liggen: het Vierhouterbos, het Vreebos, het Elspeterbos en het Gortelsebos. Hier vind je knoestige bomen, stuifzand, heidevelden, stille vennen en open ruimtes. Edelherten, reeën, wilde zwijnen, moeflons, dassen en haviken kunnen hier je pad kruisen.

▶ *Na bezoek aan het dorp rij je weer terug richting Vierhouten en sla je bij Gortelseweg rechtsaf en direct daarna linksaf Elspeterbosweg in.*

▶ *Na 500 meter sla rechtsaf naar Ganzenakkers, daarna direct linksaf naar Het Frusselt. Na 100 meter vind je aan de linkerkant boven op een heuvel de groepsaccommodatie van De Paasheuvelgroep. Achter deze villa vind je het monument van AJC Vierhouten. Neem ook eens een kijkje bij het in 1937 gebouwde openluchttheater.*

M4 Oorlogsmonument AJC Vierhouten

Het Frusselt, Vierhouten

Dit monument herdenkt de jongeren van de Arbeider Jeugd Centrale die zijn omgekomen in de Tweede Wereldoorlog. Het monument bestaat uit een paal waarop alle namen van de jongeren in reliëf zijn aangebracht. Deze namen zijn ook na te lezen in een kast die naast de paal staat. Er staat tevens een klokkenstoel naast met daarop een herdenkingstekst.

▶ *Bij het verlaten van het monument sla linksaf naar Ganzenakkers. In de bocht naar rechts sla linksaf Nunspeterweg op.*

▶ *Na 4 kilometer sla bij de kruising rechtsaf naar Elspeterweg, de N310 richting Nunspeet.*

Nunspeet

Nunspeet is een Enkddorp dat is ontstaan op de grens van het bos en water (Zuiderzee). Het onderste deel van de toren van de dorpskerk dateert uit het begin van de zestiende eeuw, maar ten minste in het jaar 1313 heeft er op die plaats een kerk gestaan. Buiten deze kerktoren en enkele boerderijen in het buitengebied, waarvan sommige uit de 18e eeuw stammen, is het dorp in haar huidige vorm feitelijk ontstaan vanaf het midden van de 19e eeuw.

▶ *Neem op de rotonde de eerste afslag richting A28 Zwolle. Dit is het enige stukje snelweg wat je in deze autoroute zult tegenkomen.*

Hoogteverschillen

Het oostelijke deel van de Veluwe ligt hoog, voor Nederlandse begrippen. Tijdens de voorlaatste ijstijd, zo'n honderdvijftigduizend jaar geleden, kwam landijs uit het noorden tot halverwege Nederland. Het zware ijs schoof de grond voor zich uit en naar de zijkant. De zo ontstane stuwwal bij Apeldoorn is de hoogste van Nederland. Als je van Garderen richting Apeldoorn rijdt, voel en zie je duidelijk dat je omhoog gaat. Bij de afslag naar Hoog Soeren bevindt je je op ongeveer 100 meter hoogte.

▶ *Neem na 2 kilometer de afslag 15 richting Epe/ Nunspeet-Oost. Onderaan de afslag sla rechtsaf naar Eperweg/N795. Deze gaat uiteindelijk over in Soerelseweg.*

▶ *Op de rotonde ga rechtdoor naar Tongerenseweg/ N309.*

▶ *Op de tweede rotonde neem de derde afslag naar Tongerenseweg. Na 200 meter vind je aan de rechterkant de Algemene Begraafplaats met het monument.*

M5 Algemene Begraafplaats Epe Tongerenseweg, 8162 PN, Epe

Op de Algemene Begraafplaats in Epe bevindt zich het graf van één Nederlands oorlogsslachtoffer en 21 Gemene-bestgevallenen waaronder die van zes bemanningsleden van de Britse Stirling bommenwerper R 9168 T-for-Tommy die op 16 december 1942 neerstortte bij Gortel.

Epe

Mooier dan in Epe kun je, zeker in ons land, nauwelijks wonen, laat staan vakantie vieren. Bos en hei aan de ene kant en agrarisch gebied en uiterwaarden aan de andere kant. En in het midden vind je een gezellig dorp met een groot winkelaanbod en een zeer actieve ondernemersvereniging die veel leuke activiteiten organiseert.

▶ Na het verlaten van de begraafplaats vervolg Tongerenseweg die overgaat in de Beekstraat richting centrum. Aan het eind sla linksaf naar Hoofdstraat. Bij kruispunt vervolg rechtsaf Hoofdstraat. Deze gaat uiteindelijk over in Heerderweg.

▶ Na 2 km sla rechtsaf naar Vemderweg. Let op: dit is slecht te zien en is midden in een bocht!

▶ Aan het eind van Vemderweg over het Kanaal sla linksaf naar Kanaalweg.

M6

Monument bij de Klementbrug

Kanaaldijk 8, 8181 RH, Heerde

Het monument is opgericht ter nagedachtenis aan de twaalf Nederlanders (zeven verzetsmensen en vijf burgers) die hier op 13 april 1945 door de Duitse bezetter zijn gefusilleerd.

De muur waarin de kogel-inslagen nog zichtbaar zijn, is gespaard gebleven en vormt een wezenlijk onderdeel van het monument. Ongeveer in het midden van de ruimte tussen de muur en de openbare weg is een groot eikenhouten kruis geplaatst op het punt waar smalle klinkerpaadjes straalsgewijs bij

elkaar komen, als spaken van een rad. Hiermee wordt aangegeven dat op 13 april 1945 mensen van allerlei richtingen en met verschillende opvattingen door de nazi's dood werden gedood.

In de Bartjesstraat in Oene staat nog een monument op de plek waar op 20 oktober 1943 een Lancaster van het 50th Squadron RAF Bomber Command neerstortte.

▶ Vervolg Kanaaldijk en sla rechtsaf naar Kerkdijk.

▶ Na 2 kilometer sla rechtsaf naar IJsseldijk.

▶ Na 3 kilometer zie je aan de linkerkant de veerboot, het Olsterveer, die je naar de overkant van de IJssel zal brengen.

De openingstijden van het Olsterveer zijn:
ma t/m vr van 07.00–22.00 uur
za van 08.00–22.00 uur
zon- en feestdagen van 09.00–22.00 uur. Het is mogelijk om contant of per pin te betalen (contactloos).

▶ Na het verlaten van de veerboot ga rechtdoor op Veerweg.

▶ Bij T-splitsing ga rechtsaf naar Rijksstraatweg Na 300 meter sla linksaf naar Wethouder A.G. Dekkerlaan

▶ Sla linksaf naar Koningin Julianalaan en aan het eind zie je het monument.

M7**Oorlogsmonument Olst**

Hendrik Droststraat, Olst

Dit oorlogsmonument herdenkt de inwoners uit Olst die omkwamen in de Tweede Wereldoorlog als in latere oorlogen. Bij het oorlogsmonument staan sinds enige tijd ook naamborden van militaire en burgerslachtoffers omgekomen in of afkomstig uit Olst. Meest recentelijk is er op 4 mei 2020 de naam van de Canadese Private James Auchterlonie op het oorlogsmonument in Olst bijgeplaatst, die bij de bevrijding hiervan op 13 april 1945 gesneuveld is.

- ▶ Na het bezoek aan het monument ga je dezelfde weg terug tot aan Rijksstraatweg. Sla hier linksaf.
- ▶ Na 7 kilometer neem op de rotonde de eerste afslag naar Roland Holstlaan, deze gaat over in Rembrandkade, IJsselkade en Kapjeswelle en Onder de Linden Welle. Onderweg kom je aan de linkerkant nog een luchtdoelterp tegen van de IJssellinie.
- ▶ Sla voor het viaduct bij de verkeerslichten linksaf naar Bokkingshang.

Deventer

Hanzestad aan de IJssel. Een stad aan een rivier heeft iets levendigs, iets frivools, en meestal ook iets bourgondisch: het leven is er goed! Alsof het stromende water elke dag opnieuw de stad voorziet van een vers levenselixer. Dat verklaart misschien de vitaliteit van Deventer: een levendige stad met een monumentale sfeer, waar het goed verblijven is, met bovendien een prachtige omgeving.

- ▶ | Bokkingshang draait naar rechts en wordt Emmastraat.
- ▶ | Scherpe bocht naar links naar Rijksstraatweg.
- ▶ | Vervolg je weg over Wilhelminabrug.
- ▶ | Ruim 40 jaar geleden werd de Hollywoodklassieker 'A Bridge Too Far' voor een deel opgenomen in Deventer met de Wilhelminabrug als locatie.
- ▶ | Bij de stoplichten sla linksaf naar Wilpse Dijk die overgaat in Rijksstraatweg.
- ▶ | Na 3 km bij Snackbar De Pitstop sla linksaf naar Kerkstraat. Aan de achterkant van deze mooie kerk vind je de plaquette.

M8**Plaquette op de kerk in Wilp**

Kerkstraat 35, 7384 AS, Wilp

Gedenkplaat aan de kerkmuur in Wilp ter nagedachtenis aan de gesneuvelde manschappen en commandant tijdens 'Operatie Cannonshot' in april 1945.

- ▶ | Na het bezoek aan het monument keer om naar Wilpse Dijk/ Rijksstraatweg.
- ▶ | Na 1 kilometer sla linksaf naar Marsstraat.
- ▶ | Hoek Marsstraat/ Hotwalstraat vind je achter de heg direct bij de IJssel de gedenksteen. Neem plaats op

één van de bankjes en geniet tevens van het uitzicht en bedenk dat hier jonge Canadezen de overtocht waagden en besef dat dit de plek is waar jonge Canadezen de overtocht waagden in 1945.

M9 Gedenksteen oversteek IJssel Wilp

Hoek Houtwalstraat/Marsstraat 7384 CK, Wilp

De gedenksteen staat vlak aan de IJsselkant ter nagedachtenis aan de oversteek over de IJssel door de Canadezen tijdens Operatie Canonshot.

▶ Na het bezoek aan het monument keer om naar Rijksstraatweg.

▶ Sla linksaf en direct daarna rechtsaf Soerhuislaan in.

▶ Sla rechtsaf naar Knibbelallee.

▶ Op de T-splitsing sla linksaf naar Molenallee waar je na 300 meter de molen ziet. Achter het raam bij de plaquette zie je de namen van de gevallen.

M10 Plaquette op de molen in Posterenk

Molenallee 14, 7384 AM, Posterenk

Op 13 april 1945 werd Posterenk bevrijd door The Carleton & York Regiment (C&R) onder leiding van luitenant Richard Booth Savage, die zelf bij de bevrijding met 5 andere Canadezen sneuvelde.

▶ Aan het eind van Molenallee sla linksaf naar Enkweg

▶ Op T-splitsing rechtsaf naar Kneuterstraat

Bussloo

Bussloo is één van de meest veelzijdige recreatiegebieden van Nederland. Het ligt direct aan de A1 en heeft diverse zandstranden en ruime ligweiden. Vele voorzieningen maken Bussloo tot de ideale plek voor een dagje uit. Je kinderen vermaken zich uitstekend op het strand en bij de verschillende speeltoestellen, vooral bij kinderstrand Withagen of bij Robberskamp.

▶ Op T-splitsing linksaf Withagenweg.

▶ Op de rotonde neem de 2e afslag naar Vorstersweg.

▶ Sla linksaf naar Goorweg.

▶ Sla rechtsaf naar Hoofdweg, deze gaat over in Klarenbeekseweg.

▶ Na 2 km sla linksaf naar Hessenallee, op de hoek van Til en Hessenallee staat in de tuin het monument.

M11 Wellington monument Klarenbeek

Hessen Allee, 7381CA, Klarenbeek

Ter nagedachtenis aan 5 vliegers van de Royal Air Force die in de nacht van 30 op 31 mei 1942 op deze plaats neerstortten met hun Wellington Mk.I bommenwerper en het leven daarbij verloren.

▶ Na het bezoek aan het monument keer om naar Klarenbeekseweg en sla linksaf.

▶ Na 3 kilometer steek het Apeldoorns-Dieren Kanaal recht over naar Hoofdweg Loenen.

Ter hoogte van Hoofdweg 109 in Loenen vind je bij Boschoord een muurmonument ter nagedachtenis aan de 35 dodelijke slachtoffers die vielen bij een bombardement door Britse vliegtuigen die de spoorlijn wilden bombarderen en daarbij hotel Boschoord raakten.

▶ Aan het eind bij de T-splitsing sla linksaf naar Beekbergerweg.

▶ Sla rechtsaf naar Groenendaalseweg
Na 1 kilometer zie je het Nationaal Ereveld Loenen aan de rechterkant.

M12 Nederlands Ereveld Loenen

Groenendaalseweg 64, 7371 EZ, Loenen

De laatste rustplaats voor gesneuvelde militairen, maar ook veel burgers: verzetsstrijders, politieke gevangenen, Engelandvaarders en slachtoffers van de gedwongen tewerkstelling (Arbeitseinsatz) in Duitsland.

▶ Na het bezoek vervolg Groenendaalseweg over de A50. Hierna tref je het monument De Woeste Hoeve aan je rechterhand.

Onderweg zie je aan de rechterkant nog een oud tolhuis waar passanten vroeger moesten betalen om verder te mogen, de zogenaamde retributie. Deze tol werd geheven voor de aanleg en onderhoud van water- en landwegen en bruggen.

M13 Monument De Woeste Hoeve

Oude Arnhemseweg 285, 7361, Beekbergen

De Woeste Hoeve was in maart 1945 het toneel van een bloedig drama. De hoogste Nederlandse SS-officier Rauter raakte hier bij een toevallige aanslag zwaargewond. Zijn wraak was gruwelijk: in heel Nederland werden 263 gevangenen geëxecuteerd, waarvan 117 op De Woeste Hoeve. Het wordt gezien als de grootste massa-executie van de Nederlandse oorlogsjaren.

Herberg De Woeste Hoeve

De Woeste Hoeve is ontstaan op het kruispunt van de oude Hanzeweg van Arnhem naar Deventer en de hessenweg van Steenderen naar Barneveld. Daar werd reeds in de Middeleeuwen een uitspanning gebouwd, waar later een gehucht "op Woest Hoef" groeide. Van het gehucht is nu bijna niets meer over, maar de uitspanning, herbouwd in 1771 nadat de oude herberg was afgebrand, staat er nog.

▶ Na bezoek aan het monument vervolg Oude Arnhemseweg, ga rechtdoor op de parallelweg. Aan het eind sla linksaf naar Arnhemseweg.

- ▶ *Bij de verkeerslichten sla linksaf naar Engelderweg, sla daarna direct linksaf om op de parkeerplaats te komen. Aan het eind hiervan bevindt zich het monument.*

M14 **Exodus-monument Beekbergen**
Arnhemseweg 537, 7361 CJ, Beekbergen

Dit monument is op 25 september 2014 onthuld. Het herinnert aan de circa 50.000 mensen die op last van de Duitse Wehrmacht Arnhem moesten verlaten. De mensen vonden onderdak in deze omgeving.

Naast het monument staat een informatiebord waarmee in drie talen een uitgebreide toelichting wordt gegeven.

- ▶ *Verlaat de parkeerplaats en sla linksaf naar Engelderweg, deze gaat over in Engelderholt.*
- ▶ *Sla linksaf naar Keienbergweg.*
- ▶ *Sla rechtsaf naar Hoenderloseweg.*
- ▶ *Sla linksaf naar Hoog Buurloseweg.*
- ▶ *Na 6 kilometer op kruising ga rechtdoor naar Turfbergweg.*
- ▶ *Bij T-splitsing sla rechtsaf naar Radioweg. Je ziet in de verte al het fraaie Radiozendstation Kootwijk, ook wel De Kathedraal genoemd. Net bij de eerste parkeerplaats aan de rechterkant zie je aan de*

- | *linkerkant het oorlogsmonument.*

M15 **Monument Radio Kootwijk**
Radioweg 1, 7348 BG, Radio Kootwijk

Door de strenge bewaking was echte sabotage in de oorlog door Nederlandse medewerkers niet mogelijk. Wel probeerden ze de Duitsers ongemerkt tegen te werken. Buiten het radiostation was een aantal van hen actief in het verzet.

Langs de toegangsweg naar het radiozendstation is een monument opgericht als eerbewijs voor de vier omgekomen medewerkers van Radio Kootwijk.

- ▶ *Na het bezoek aan het monument, keer om naar de kruising van Turfbergweg en Alverschotenseweg. Sla linksaf.*
- ▶ *Aan het eind ga over het spoor en sla rechtsaf naar Pomphulweg.*

Halte Assel

Halte Assel is een voormalige spoorweghalte in het Nederlandse gehucht Assel en lag aan de Oosterspoorweg, tussen station Amsterdam Centraal en station Zutphen. De halte, die zo af en toe gebruikt werd door Koning Willem III en de andere Oranjes, die vanaf daar per koets naar hun jachtslot en Kroondomein Het Loo gingen, werd geopend op 15 mei 1876. In 1972 werd het stationsgebouw, daterend uit 1875, gesloopt. Tegenwoordig staat op de plek van halte Assel een gelijknamig eethuis.

▶ *Na 6 kilometer door de prachtige heidevelden kom je aan in Hoog Soeren. Net na Brasserie Het Nieuwe Jachthuis ga je linksaf en zie je de Bevrijdingsboom.*

M16

Bevrijdingsboom Hoog Soeren

Soerenseweg, Hoog Soeren

Op zaterdag 23 maart 1946 werd er een Amerikaanse eik als bevrijdingsboom geplant. Onder de eik werd een fles met daarin een document begraven. Eind 2017 werd geconstateerd dat de boom ziek was en moest worden omgezaagd. De boom is vervolgens in februari 2018 omgezaagd. In maart is ook de stronk verwijderd; de fles is nog niet teruggevonden, maar het onderzoek wordt voortgezet.

De nieuwe boom is geplant op 19 december 2018. De nieuwe oorkonde in een Duitse granaathuls is toegevoegd op 8 februari 2019. De bank is gemaakt van het hout van de oude bevrijdingsboom.

▶ *Na het vervolgen van de weg en net nadat je het dorp Hoog Soeren verlaten hebt, zie je bij het tweede grote bospad aan de rechterkant achter een grote struik het monument van het Kruisjesdal.*

M17

Kruisjesdal Hoog Soeren

Soerenseweg, Hoog Soeren

Kort voor de bevrijding zijn op verschillende locaties in Oost- en Noord-Nederland 108 gevangenen gefusilleerd. Hierbij waren verzetslieden die al

wat langer gevangen zaten. Voor hen werd, onder druk van de voor de Duitsers ongunstige oorlogsontwikkelingen, de doodstraf versneld voltrokken. Ook betrof het een aantal verzetsmensen die nog maar kort tevoren gearresteerd waren. Zestien van hen vonden de dood op donderdag 12 en vrijdag 13 april 1945 in het Kruisjesdal bij Hoog Soeren; een paar dagen voor de bevrijding van Apeldoorn op 17 april.

▶ | *Ga rechtdoor bij kruising Wilslaan.*

▶ | *Ga rechtdoor bij stoplichten met Jachtlaan.*

▶ | *Na 100 meter aan de rechterkant vind je de Rijksmonumentale Begraafplaats Soerenseweg waar al in 1897 de eerste begrafenis plaatvond. Het betreffende monument vind je direct na de ingang.*

M18

Begraafplaats Soerenseweg Apeldoorn

Soerenseweg 71, 7314 JE, Apeldoorn

Met het Indië-monument worden de 38 jonge Apeldoornse militairen herdacht die tijdens de politionele acties in voormalig Nederlands-Indië en later in Nederlands Nieuw-Guinea en Korea zijn gevallen.

▶ | *Ga terug naar de verkeerslichten bij Jachtlaan.*

▶ | *Sla rechtsaf naar Jachtlaan.*

▶ | *Sla bij verkeerslichten rechtsaf naar Loolaan, om de hoek staat het Monument De man met twee hoeden.*

M19 **Monument De man met twee hoeden**
Hoek Jachtlaan - Loolaan, Apeldoorn

Het Nationaal Canadees monument in Apeldoorn. In Ottawa staat een tweelingmonument. De twee beelden geven uiting aan de verbondenheid tussen de twee landen. Apeldoorn heeft een bijzondere relatie met Canada, omdat aan het eind van de Tweede Wereldoorlog, in het paleis, het laatste Canadese hoofdkwartier gevestigd was. Hoewel Nederland is bevrijd door militairen van vele nationaliteiten zoals Britten, Amerikanen, Fransen, Belgen, Polen en Noren zijn het overwegend Canadezen die in onze herinnering de bevrijders zijn.

Tegenover het monument De man met twee hoeden ligt net voor de witte villa op Loolaan 554 de bunker

van Arthur Seyss-Inquart, die tussen 1940 en 1945 de 'Reichskommissar für die besetzten Niederlande' was.

▶ | *Vervolg de statige Loolaan richting centrum.*

▶ | *Bij verkeerslichten rechtdoor.*

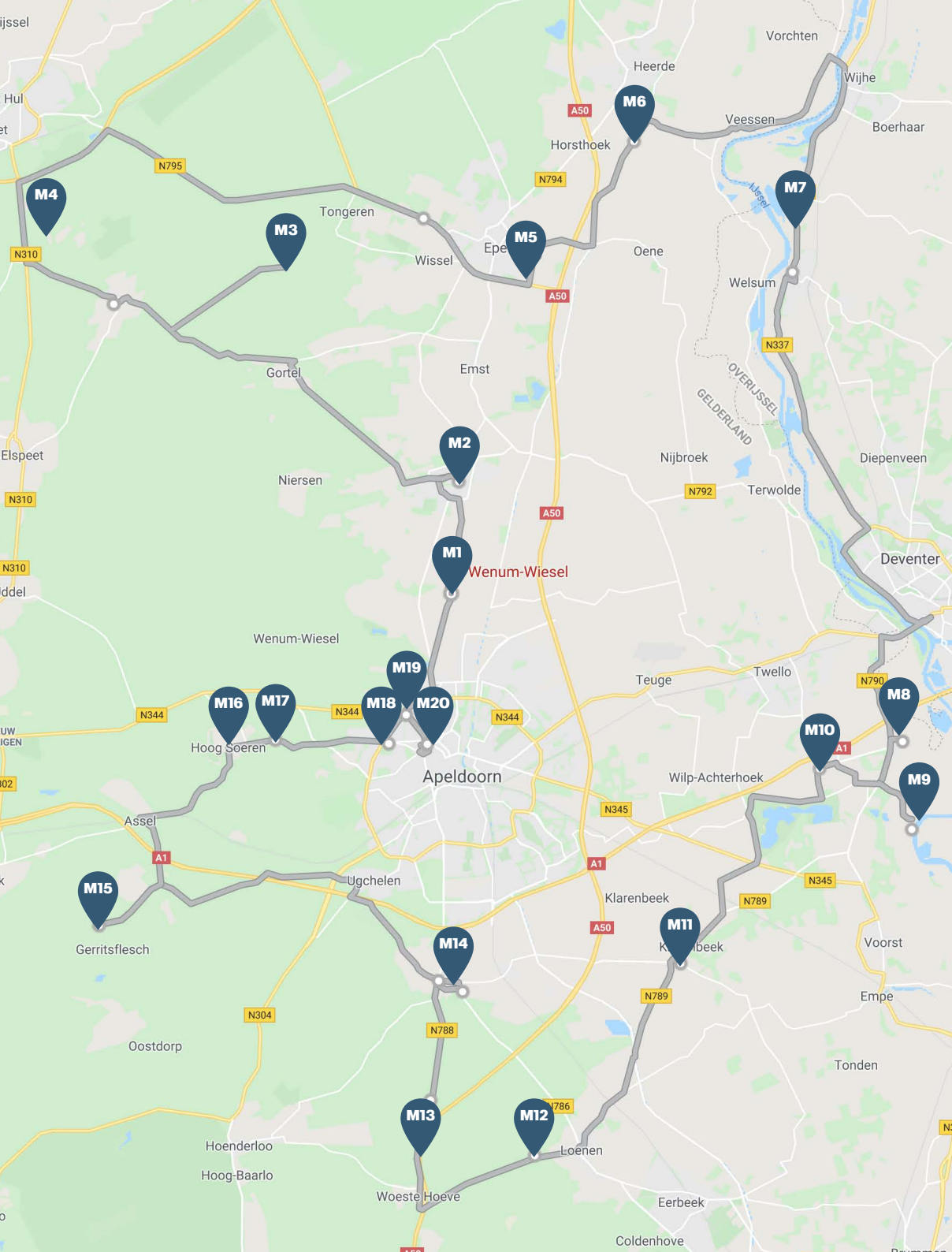
▶ | *Direct links staat op de hoek met Canadalaan de Canadese esdoorn en het monument.*

M20 **Monument Maple Leaf Loolaan**
Hoek Loolaan - Canadalaan, Apeldoorn

Een Canadese esdoorn (Maple Leaf) en een gedenksteen met de tekst: "Deze boom werd geplant op 29 december 1945 door Luit.Gen. G.G. Simonds commandant van het 2e Canadese Legerkorps dat Nederland bevrijdde".

● | *Na een bezoek aan dit monument kun je de auto in de stad parkeren en napraten over deze tocht onder het genot van een hapje en een drankje (to go) in de gezellige binnenstad van Apeldoorn.*

monumenten autoroute

- M1. Kogelinslagen Wenumse Watermolen
- M2. Oorlogsmonument Vaassen
- M3. Het Verscholen Dorp Vierhouten
- M4. Oorlogsmonument AJC Vierhouten
- M5. Algemene Begraafplaats Epe
- M6. Monument bij de Klementbrug
- M7. Oorlogsmonument Olst
- M8. Plaquette op de kerk in Wilp
- M9. Gedenksteen oversteek IJssel Wilp
- M10. Plaquette op de molen in Posterenk
- M11. Wellington monument Klarenbeek
- M12. Nationaal Ereveld Loenen
- M13. Monument de Woeste Hoeve
- M14. Exodus-monument Beekbergen
- M15. Monument Radio Kootwijk
- M16. Bevrijdingsboom Hoog Soeren
- M17. Kruisjesdal Hoog Soeren
- M18. Begraafplaats Soerenseweg Apeldoorn
- M19. Monument De man met twee hoeden
- M20. Monument Maple Leaf Loolaan

De route online?

Scan de QR-code en de route wordt geopend in google maps.

Meer over oorlogsmonumenten?

In deze serie zijn ook vier fietsbrochures opgenomen. Deze, en andere routes, zijn tevens gratis te downloaden via:

uitinapeldoorn.nl/bevrijdingsroutes.

 apeldoorn